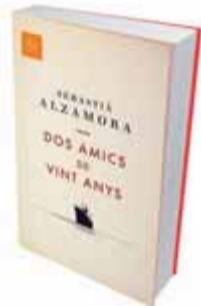

Doble salt mortal

Sebastià Alzamora ha creat una trama amb personatges de la cultura catalana dins 'Dos amics de vint anys'

DOS AMICS DE VINT ANYS
Sebastià Alzamora
Editorial: Proa
Barcelona, 2013
Pàgines: 216
Preu: 17,90 euros

Salvador Espriu

de ben jove, i a sota Bartomeu Rosselló-Pòrcel i, a la dreta, l'autor del llibre que parla de tots dos, Sebastià Alzamora ARXIU / ARXIU / QUIM PUIG

Any Espriu. Centenari del naixement del seu gran amic Bartomeu Rosselló-Pòrcel. El també mallorquí Sebastià Alzamora, en deute amb el poeta conterrani, que li va despertar la vocació literària, aprofita l'avinentsa per fer ficció de l'amistat de dos grans escriptors i retornar-nos-els plens de vida, en un llibre estival, solar, lluny del barroquisme fosc de l'anterior *Crim de sang*.

Aquesta *nouvelle*, publicada al mes de juny i que va recollint èxits de crítica i de públic (el llibre ja s'ha reeditat), pertany al costat lluminós del mallorquí, a la classe d'històries que, com *Miracle a Lluçmajor*, podria llegir la seva mare. Desenvolupada en poquíssims escenaris (me la imagino perfectament portada al teatre), es tracta d'una novel·la dins una novel·la, basada en fets històrics. Sovint, en cinema, el lema "basada en fets reals" és un argument de venda. És una norma que la realitat sempre superi la ficció?

M'ha complagut constatar que en general les ressenyes aparegudes fins ara tendeixen a parlar tant o més de l'Espriu i del Rosselló escriptors –i del mític viatge per la Mediterrània al *Ciudad de Cádiz*, de la Residència d'Estudiants de Barcelona (i del desig d'anar a conèixer-la), de l'agonia del noucentisme...–, és a dir, del món real i històric que la novel·la recrea (i de com interpel·la el present), que no pas del llibre com a artefacte, com a ficció. Significa, aquest destacar el contingut en detriment de la forma, que *Dos amics de vint anys* funciona tan bé com a relat que *se non è vero è ben trovato*. Però el cas és que Alzamora ho clava, i això que ni es tracta d'una narració biogràfica ni d'una novel·la històrica convencional.

ESPRIU OMNISCIENT

Perquè d'entrada sobta la gosadia d'utilitzar la primera persona: el narrador és ni més ni menys que Salvador Espriu! Deia l'autor que hauria estat un error intentar reproduir l'estil de l'escriptor d'Arenys de Mar, i té raó, li hauria sortit una veu estafeta. La versemblança és tanta que si hi queda algun mallorquinisme fora de lloc el lector ni se n'adona (o l'accepta perquè alhora no deixa de ser mai conscient que llegeix Alzamora: mestre de l'anècdota, brillant en els diàlegs, en el trànsit entre escenes...). Però jo mateixa ja torno a comparar l'Espriu d'Alzamora amb

L'apunt

El poeta i novel·lista mallorquí Sebastià Alzamora ha recuperat l'amistat entre Salvador Espriu i el malaguanyat Bartomeu Rosselló-Pòrcel per oferir-nos una ficció en clau històrica plena d'al·licients.

l'escriptor real. No puc evitar preguntar-me quina recepció tindrien els *Dos amics...* a Itàlia, per posar un exemple d'on ha triomfat el *Miracle...* –i on és dubtós que un lector mitjà estigui ben informat sobre els dos amics catalans–, és a dir, què ens sedueix, els dos grans

escriptors i els enlluernadors anys trenta o la novel·la? Segurament és indestriable una cosa de l'altra. Però tornem a l'obra. És un giny eficient: Salvador Espriu narra uns fets aparentment reals, dels quals ell mateix ha estat protagonista (la coneixença de Rosselló, el creuer per la Mediterrània, etc.), però al final descobrim que el que Espriu ens ha explicat no són els seus records de joventut, sinó una novel·leta que ha escrit, en la qual, com és lògic, hi havia una bona dosi d'invenció, paradoxalment posada al servei de la veritat. Diu Alzamora: "...la veritat és un mirall que es va esmicolar [...] i que la distància entre la veritat i la mistificació es veu abolida per la intensitat dels afectes." Voleu una defensa millor de la necessitat de la literatura? *